

COLUMN

Natuurbeleving

Patrick Jansen is mountainbiker, bosbouwer en routebouwer met een eigen adviesbureau voor duurzaam bosbeheer onder de naam Bosmeester. Binnen zijn andere bedrijf, Tracks & Trails, heeft hij al zo'n 40 mountainbikeroutes en bikeparks ontworpen en gebouwd.

Waarom komt u hier? Uhh... Ik dacht even lekker gezellig wandelen in het bos met mijn familie. Gezellig, zegt u? De natuur is er niet voor de gezelligheid. U kunt beter naar de Efteling of een ander amusementspark. Volgende! Waarom komt u hier? Ik kom het baltsgedrag van de Tetrao tetrix bestuderen. Ah, de korhoen. Prachtige vogel. Loopt u maar door en veel plezier. Volgende.... Aha, een mountainbiker.

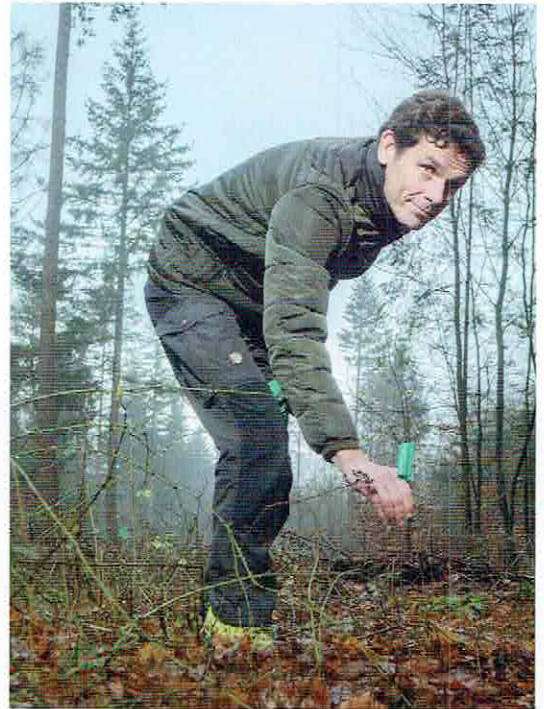
- Helaas moet ik u teleurstellen. Dit natuurgebied is alleen voor de natuurgerichte recreant en daar vallen mountainbikers uiteraard niet onder.

Het lijkt een idiote situatie, maar toch gaan er stemmen op om bepaalde natuurgebieden met het oog op flora en fauna alleen te bestemmen voor natuurgerichte recreatie. Recreatiezonering is okay wat mij betreft, maar op deze manier? Net alsof je

“Natuurbeleving is juist een belangrijk motief voor mountainbikers”

motief om de natuur te bezoeken de mate van verstoring bepaalt. In bestemmingsplannen wordt vaak de term extensieve recreatie gebruikt (waaronder mountainbiken valt), maar deze term was nieuw voor me. Ik vroeg me af: wat houdt natuurgericht dan precies in?

Het werd me al snel duidelijk dat wandelen, fietsen en paardrijden als een vorm van natuurgerichte recreatie wordt gezien, maar mountainbiken niet.

Van mountainbikers wordt vaak gezegd dat ze de natuur alleen maar gebruiken als decor en er verder geen interesse in hebben. Onderzoek in Nederland en Europa wijst echter uit dat natuurbeleving juist een belangrijk motief is voor mountainbikers. Het 'scoort' altijd een eerste of tweede plek in dergelijke onderzoeken. En hoe zit dat bij andere recreantengroepen? Daar is goed onderzoek naar gedaan door de Universiteit Wageningen. Zij onderscheiden een aantal zogenaamde motiefgroepen: 9% van de mensen gaat naar de natuur voor de uitdaging, 34% om er even tussenuit te zijn, 27% voor de gezelligheid, 15% komt om iets te leren over het gebied en 15% komt specifiek voor flora en fauna.

Mag alleen die laatste categorie of, vooruit, de laatste twee dan nog die gebieden in? Is het niet gewoon zo dat er verschillende typen natuurbeleving bestaan en dat het nogal aanmatigend en hoogmoedig is om een bepaalde natuurbeleving te verheven boven een andere? De motiefpolitie mag het zeggen. •

COLUMN

Pannenkoek

Patrick Jansen is mountainbiker, bosbouwer en routebouwer met een eigen adviesbureau voor duurzaam bosbeheer onder de naam Bosmeester. Binnen zijn andere bedrijf, Tracks & Trails, heeft hij al zo'n 40 mountainbikeroutes en bikeparks ontworpen en gebouwd.

“ In het mountainbikejargon staat ‘pannenkoek’ voor mensen die technisch niet erg begaafd zijn. Dat kan zijn, omdat ze de techniek simpelweg niet (meer) onder de knie krijgen, er geen interesse in hebben of pas recent begonnen zijn met mountainbiken. Van die laatste groep hebben we er veel gezien op de mountainbikeroutes de laatste maanden (precies, die mensen zonder helm en in voetbalkleding). Boswielrenners, ook zo'n populaire term uit het jargon, zijn veelal wielrenners die in de winter overstappen op de mountainbike en vaak minder affiniteit hebben met techniek. De flowy singletracks, en dus de ‘new skool’ routes, zijn niet altijd even populair onder deze groep. De stijgende populariteit van het gravelen laat zien dat er behoefte is aan routes op overwegend simpele, onverharde paden. De doelgroep aan het andere eind van het spectrum, de zeer technisch ingestelde mountainbiker,

“De flowy singletracks, en dus de ‘new skool’ routes, zijn niet altijd even populair onder de boswielrenners”

is relatief klein. Maar ook hier geldt dat er best mogelijkheden zijn om de wensen van deze groep meer tot zijn recht te laten komen. Daarom heb ik samen met de NTFU en IMBA Europe een classificatiesysteem voor mountainbikeroutes ontwikkeld met het bekende kleurensysteem van de skigebieden: groen, blauw, rood en zwart. We hebben een expertgroep opgericht en om advies gevraagd.

Zij zullen namens de NTFU ook de routes gaan classificeren. Op groene routes zullen weinig singletracks voorkomen en deze zijn dus prima geschikt voor mensen met weinig (interesse voor) techniek. Het afgelopen jaar zijn al routes ontwikkeld met de kleur groen in gedachten, zoals in het routenetwerk Achterhoek. Het classificatiesysteem waarschuwt mensen voor het technische niveau van een route (niet het fysieke niveau!). Dit komt niet alleen de veiligheid ten goede, maar het vervult ook een rol in de aansprakelijkheid. Rode en zwarte routes zullen niet vaak voorkomen in Nederland, maar mijn verwachting is wel dat het classificatiesysteem ertoe zal bijdragen dat er in de nabije toekomst steeds meer rode en zwarte parallelle paden zullen komen. Dat kunnen paden zijn met zowel natuurlijke als gebouwde technische elementen. Ook daar is de afgelopen tijd al op voorgesorteerd, zoals in het routenetwerk Rijk van Nijmegen. Door het classificatiesysteem wordt elke type mountainbiker serieus genomen en kan iedereen in de (nabije) toekomst zijn eigen niveau kiezen. •

COLUMN

Mensen

Patrick Jansen is mountainbiker, bosbouwer en routebouwer met een eigen adviesbureau voor duurzaam bosbeheer onder de naam Bosmeester. Binnen zijn andere bedrijf, Tracks & Trails, heeft hij al zo'n 40 mountainbikeroutes en bikeparks ontworpen en gebouwd.

“Hé! Wass machen Sie da?“, riep hij me van 50 m afstand toe, terwijl ik een singletrack stond uit te vlaggen. Ik vroeg hem of hij het tegen zijn hond had of tegen mij en dat ik er de voorkeur aan gaf om in het Nederlands een conversatie te starten met een goedemorgen. Hij keek een beetje beduusd, maar tot mijn verrassing maakte hij zijn excuses. Toen ik het uitlegde wat ik aan het doen was, gaf hij aan er blij mee te zijn dat gebruikersgroepen in dit bos gescheiden werden.

Ik probeer oogcontact te voorkomen als ik in het bos aan het vlaggen ben, want meestal is dat voor de ander een signaal om een gesprek te beginnen. Gezelligheid is dan geen zekerheid en dergelijke gesprekken houden me uit de flow die ik nodig heb om een mooie singletrack uit te vlaggen. Maar ik kan het niet altijd voorkomen. Zo stond ik een keer te vlag-

“Toen ik hem vertelde dat we een mtb-pad gingen aanleggen, reageerde hij furieus”

gen op een talud van een viaduct over de A1. Ik zag in mijn ooghoek een 4WD die wat aan het heen en weer rijden was. Op een gegeven moment parkeerde hij zijn auto toch en vroeg me vervolgens wat ik aan het doen was. Toen ik hem vertelde dat we een mountainbikepad gingen aanleggen, reageerde hij furieus. Mountainbikers zouden hazen opschrikken. Deze zouden vluchten en onder een auto komen. Ik schoot binnensmonds in de lach. Zijn auto en uitdossing verraadden hem als jager. Ik vroeg hem

daarom waar hij zich meer zorgen over zou maken als hij haas zou zijn: vluchten voor een mountainbiker met de kans om tijdens de vlucht overreden te worden of doodgeschoten te worden door een jager. Dat legde de discussie gelijk stil. Niet dat hij het daarna eens was met de aanleg van de singletrack, maar de felheid was verdwenen.

Onlangs was ik aan het uitvlaggen in een druk bezocht bos. Ik zag een wat ouder echtpaar wandelen en de man leek in zijn groene pak met verrekijker een hardcore ecooloog. Ik zag ze twijfelen om te vragen wat ik aan het doen was, maar doordat ik geen aanleiding voor een gesprek gaf, kwam ik er mooi mee weg. Maar toen ze voor de derde keer voorbij kwamen, vroeg de man of ik bezig was met de mountainbikeroute. Toen ik dat beaamde, vertelde hij enthousiast hoe mooi hij dat vond worden. Hij mountainbikete zelf niet, maar hij zag wel dat het prachtig was voor mountainbikers. Zo word ik elke keer weer verrast door de reacties van mensen die ik tegenkom. •

COLUMN

Vrij fietsen

Patrick Jansen is mountainbiker, bosbouwer en routebouwer met een eigen adviesbureau voor duurzaam bosbeheer onder de naam Bosmeester. Binnen zijn andere bedrijf, Tracks & Trails, heeft hij al zo'n 40 mountainbikeroutes en bikeparks ontworpen en gebouwd.

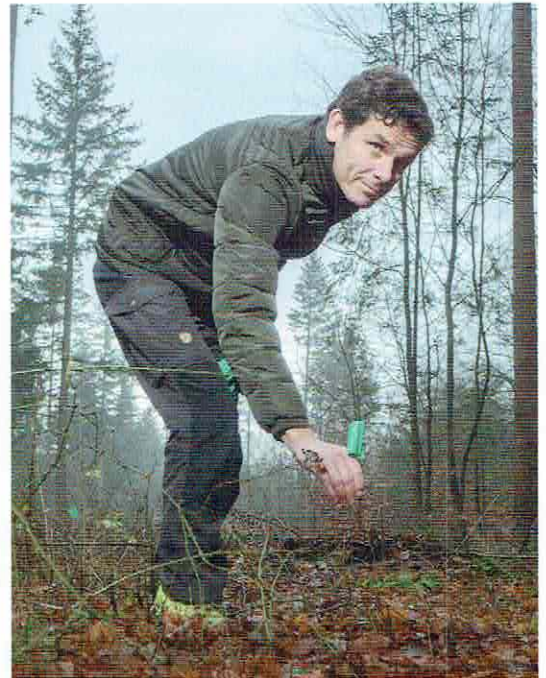
“Überhaupt kein Thema!” riep ze me toe. Ik reed op een heel smal paadje bij Monschau en kwam daar een vrouw tegen. Ik stapte van mijn bike en zij stapte tegelijkertijd opzij de helling op. Ik bedankte haar en zij reageerde er zo op. In ons tweede deel van de vakantie zaten we in Zuid-Frankrijk. Daar werd ik met name op steile, rotsige klimmen vrijwel standaard aangemoedigd door wandelaars met het welbekende 'courage' en 'allé'.

Nog maar net een dag terug in Nederland had ik al weer de eerste negatieve opmerking van een wandelaar te pakken. Welkom terug in Nederland. Ik vraag me dan af waardoor dat komt, want ik gedraag me toch niet anders. Is het de volksaard dat we elkaar niet veel (meer) gunnen? Of spelen andere zaken een rol?

“Fietsen op een route is een verademing, geen gezeik aan je kop”

In de directe omgeving van Monschau waren nog best veel mensen aan het wandelen, maar één kilometer daarbuiten was het heel rustig. In een week tijd heb ik ook maar twee mountainbikers gezien. In Frankrijk zag ik ook zelden wandelaars en in twee weken tijd maar één mountainbiker. Wandelaars en mountainbikers komen elkaar daar dus zelden tegen en dan is rekening met elkaar houden (blijkbaar) geen enkel probleem.

In Nederland zitten we op elkaars lip. Veel mensen

gaan in Nederland de natuur in om te ontkomen aan de drukte en de stress; om zichzelf te recreëren. Dit geldt uiteraard niet alleen voor wandelaars. Talloze studies tonen aan dat dit ook een belangrijke reden is voor mountainbikers. Hoe vervelend is het dan om toch weer rekening te moeten houden met andere mensen: rustig fietsen, je hond bij je roepen, aan de kant gaan, waarschuwen.

Ik ben in de gelukkige omstandigheid dat ik op een plek woon waar ik met mijn bike kan rondzwerven door de bossen van de Zuid-Veluwe én kan genieten van new school mountainbikeroutes. Maar ik merk dat er steeds slechter gereageerd wordt op vrij fietsen. Fietsen op een route is dan soms een verademing. Geen gezeik aan je kop. Samen met de NTFU ben ik achter de schermen hard aan het knokken om vrij fietsen overleefd te houden, onder andere op de Veluwe. Maar eerlijk gezegd vraag ik me wel af of dit toekomstbestendig is. Veel zal afhangen van de houding van de verschillende recreatiegroepen en een intelligente recreatiezonering. •